Anderhalf dozijn druppels uit een volle emmer

Unoca publiceert zeventien gedichten van Digna Laclé-Herrera

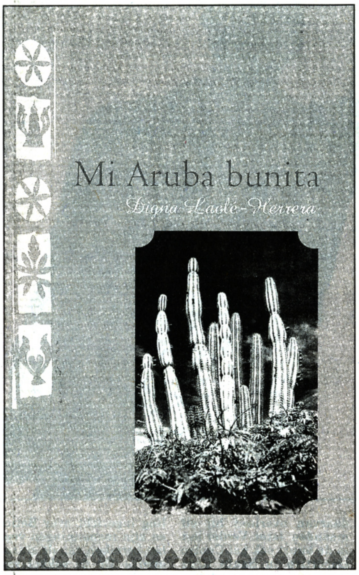

Publiceren is publiek maken. Dat kan plaatsvinden op papier maar ook op andere wijze. Zo hebben we in de traditie van onze woordkunst dichters die nauwelijks een boek hebben uitgegeven maar die toch algemeen als auteur bekend staan en erkend worden door hun voordrachten bij allerlei belangrijke gelegenheden.

door Wim Rutgers

Zo kan het gebeuren dat de oud-onderwijzeres Digna Laclé-Herrera (1925) pas onlangs haar tweede boekpublicatie het licht deed zien maar al meer dan tien jaar eerder – in 1997 - voor haar werk de *Cadushi di Cristal* als belangrijke Arubaanse prijs voor haar niet aflatende propaganda van het Papiamento ontving. Ze had in de decennia daarvoor wel degelijk op het papier van krant en tijdschrift van zich laten spreken, maar dat 'spreken' ook vooral letterlijk, want via de radio naar de luisteraars gebracht. Echter wacht veel van haar werk dat tot nu toe nog steeds in handschrift ligt te vergelen, op verdere verspreiding. Het door Unoca gepubliceerde dichtbundeltje *Mi Aruba bunita* met zeventien gedichten is dan ook niet meer dan de spreekwoordelijke druppel. De grote rest wacht nog, moet wachten tot een volgende gelegenheid, als die zich al voordoet.

Digna Laclé-Herrera heeft een relatief veelzijdig oeuvre bij elkaar geschreven dat bestaat uit vertaald en origineel werk, uit gedichten voor volwassenen en kinderen, uit lange en korte verhalen voor jong en oud, uit liederen, uit de indrukwekkende verzameling *Proverbionan* (2006) met vijfhonderd spreekwoorden en uitdrukkingen en tenslotte uit werk voor toneel. Zowel de kwantiteit als de veelzijdigheid van al dit werk had meer verdiend dan die magere oogst van de zeventien nu gepubliceerde gedichten.

De titel doet al vermoeden dat de hier gepubliceerde gedichten over Aruba een hoog *heimat* gehalte hebben, wat jammer is, want Digna heeft zoals uit de in de Biblioteca Nacional Aruba aanwezige mappen blijkt, betere gedichten geschreven dan hier verzameld zijn.

De in de bundel opgenomen gedichten zijn soms van vandaag, soms van gisteren maar soms ook al van eergisteren oftewel een aantal decennia her. Het lange traject dat de auteur voor deze uitgave heeft doorlopen blijkt wel uit de aanduiding van de jaren die er liggen tussen manuscript (1990) en publicatie (2008). Na 1990 heeft de dichteres nog heel wat meer geschreven, waarvan ook wat is opgenomen, in gelegenheidsgedichten als de verminking van de beroemde fofoti-boom aan de Eagle beach en het instorten van de Natuurlijke Brug.

De literatuur van Aruba wordt vanaf de jaren vijftig tot de jaren tachtig gekenmerkt door twee aan elkaar tegengestelde dominante stromingen. Dat is ten eerste die van het felle sociaalpolitieke protest tegen alles wat kolonialistisch en imperialistisch heette te zijn, zoals in het tijdschrift *Feneta* (1969) en later *Skol y Komunidat*. De tweede stroming is die van het nationalisme dat niet ontkwam aan chauvinisme van haar inspiratie. Het hier gepubliceerde werk van Digna Laclé-Herrera past overwegend in de nationalistische literaire stroming van het regionalisme, een stroming die in het Caribische gebied tijdens de overgang van negentiende naar de twintigste eeuw de eigen regio en het eigen land tot onderwerp en norm van haar literaire inspiratie maakte, maar die op Aruba nog in het begin van de jaren zeventig een bloeitijd doormaakte in populaire tijdschriften als *Chuchubi* (1970-1976), *Amistad* (1972-1975), *Brindis* (1974-1975) en *Boulevard* (1976).

De dichteres schept in deze bundel een idyllisch beeld van haar eiland met onderwerpen uit de lokale flora en fauna, alledaagse zaken als een mooie tropenavond en de bloeiende anglo na een flinke regenbui, en plaatsen zoals de kapel van Alto Vista en de Hooiberg: "Nadat a iguala beyesa bruto, primitivo / di bo paisahe colorido, / Aruba! Bo tin mi alma cautiva!" (16) Ze verdedigt het Papiamento dat volgens haar in de verdrukking zit door critici die het een dialect noemen of Papiamentosprekers die de taal willen verspaansen: "Nan di cu e no t'un lenga / ni tampoco e t'un idioma / ma di un cos mi ta sigur: / na Papiamento lo mi contesta Señor / na momento cu E bisa: bini awor." (20/21)

Uit het ongepubliceerde werk komen andere thema's naar voren zoals protest tegen het verval van de stad en meer traditioneel via het bekende thema van het 'indianismo' de beschrijving van de *conquista* van de Indianen door de Spanjaarden in een klaagdicht als *Lamento dje Indjan*: "Santo, Santo, Santo Bo ta Señor / hosana den altura, ma aki bao / mi alma erante den selva y cordiyeranan / ta sclama y ta pidi husticia y piedad / buscando yen angustia y amargura / na unda e por contra en gran berdad!"

Om de lezer een meer gevarieerd en scherper beeld van de totaliteit van de auteur Digna Laclé-Herrera te geven zou het volledig werk van haar of op zijn minst een royale keuze daaruit publicatie verdienen. Nu hebben we met dit bundeltje *Mi Aruba bunita* niet meer dan enkele druppels uit de volle emmer.

Digna Laclé-Herrera:
Mi Aruba bunita
Oranjestad: Unoca 2008
Met fotografische illustraties van Greta Williams-Sint Jago en Ronald Lemminga
37 pagina's
ISBN 99904 934 4 8